

ДОКЛАД

за състоянието на системите за финансово управление и контрол за 2022 г.
на „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН

Настоящият доклад е изготвен на основание чл. 8 от Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор (ЗФУКПС) и съдържа информация за функционирането, адекватността, ефикасността и ефективността на системите за финансово управление и контрол в „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН.

I. Общо състояние на системите за финансово управление и контрол.

Директорът на „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН, след като разгледа общото функциониране, адекватността, ефикасността и ефективността на системите за финансово управление и контрол (СФУК), действащи в предприятието, констатира, че СФУК функционира при спазването на изискванията на закона и установените добри практики, и определя „много добра“ оценка за нея. Самооценката относно СФУК е направена на база изготвения въпросник за състоянието на СФУК за 2022 г., постигнатите резултати през предходната година, анализ на информацията, получена от структурните звена на предприятието.

II. Области на финансово управление и контрол, в които са предприети действия, насочени към развитие и подобрене.

В предприятието функционира система за вътрешен контрол и управление на риска, която гарантира ефективното функциониране на системите за отчетност и разкриване на информация. Системата е изградена и функционира и с оглед идентифициране на рисковете, съпътстващи дейността на предприятието и подпомагане тяхното ефективно управление.

Текущият мониторинг се състои в оценяване дали системата е подходяща все още за предприятието в условията на променена среда, дали действа както се очаква и дали се адаптира периодически към променените условия. Оценяването на избрани области е извършвано с оглед съобразяване с приоритетите на предприятието. Оценяването също е съизмерно с характеристиките на предприятието и влиянието на идентифицираните рискове.

➤ Контролна среда

Контролната среда е от основно значение за доброто управление на публичните средства, като е ключова за развитието на всички останали елементи на ФУК. В предприятието се осъществява непрекъснато наблюдение на нейната адекватност, тъй като тя осигурява дисциплина и структурираност на контрола. Контролната среда включва функциите за общо управление и ръководните такива, както и отношението, информираността и действията на ръководството, отговорно за управлението по отношение на вътрешния контрол.

• Личната почтеност и професионална етика на ръководството и персонала.

Директорът на предприятието и лицата, ангажирани с процеса на вътрешен контрол и управление на риска, притежават необходимите познания и умения, необходими за изпълнение на задачите, които изисква процесът и които определят длъжностната характеристика на дадено лице. Директорът на предприятието следи нивата на

компетентност за конкретни работни места и начините, по които тези нива се превръщат в изисквани реквизити за умения и познания.

• **Управленска философия и стил на работа на ръководството.** Съзнанието за контрол в предприятието се влияе в значителна степен от лицата, натоварени с общо управление. Отговорностите на Директора са уредени в Правилника за организацията и дейността на „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН и договора за управление. На Директора са възложени функции по планиране, организиране и контрол на цялостната дейност на предприятието. Допълнително, чрез вътрешните правила (Вътрешни правила за финансово управление и вътрешен контрол в „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН) и заповеди на Директора са разпределени функциите между него, главния счетоводител и останалите овластени служители, с оглед функциониране на процедурите за предварителен контрол и за пълно, вярно, точно и своевременно осчетоводяване на всички операции, както и на системата за двоен подпис.

• **Организационната структура, осигуряваща разделение на отговорностите, йерархичност и ясни правила, права, задължения и нива на докладване.** Установяването на подходяща организационна структура включва вземане под внимание на основните области на правомощия и отговорности и подходящите йерархични нива на отчетност и докладване. Директорът преценява уместността на организационната структура на предприятието, като тя се актуализира с оглед размера и характера на дейностите му. При възлагането на правомощия и отговорности на останалите служители в предприятието се отчитат приложимите за сектора бизнес практики, познания и опит на служителите и наличните в предприятието ресурси.

• **Политиките и практиките по управление на човешките ресурси.** При подбора на персонал се взема предвид основно образователния ценз, предишен професионален опит, минали постижения и доказателства за почтеност и етично поведение. По този начин се изразява и ангажираността на предприятието да назначава компетентни и надеждни служители.

• **Компетентността на персонала.** Служителите извършват дейността си компетентно, обективно и добросъвестно, като се стремят непрекъснато да подобряват работата си в интерес на гражданите. Служителите следват поведение, което не накърнява престижа на предприятието, не само при изпълнение на служебните задължения, но и в своя обществен и личен живот. При изпълнение на служебните си задължения служителите се отнасят любезно, възпитано и с уважение към всеки, като зачитат правата и достойнството на личността и не допускат каквито и да са прояви на дискриминация.

През отчетния период се изпълнява Финансовият план на „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН като предприятие, осъществяващо държавната политика по управление в горски територии - държавна собственост, извърши се мониторинг и се отчита изпълнението.

Дейностите, заложи в Финансовия план на предприятието, определени за 2022 г., са адаптирани като се взе предвид въвеждането на различни по интензитет противоепидемични мерки с оглед ограничаване на разпространението на пандемията. Предвид епидемиологичната ситуация в страната през първата половина на 2022 г. се приложиха редица мерки, които бяха редуцирани или изцяло отменени през втората половина на 2022 г. Поради специфики на средата, в която оперира предприятието, три ключови дейности ще продължават да се изпълняват и през 2023 г., а именно:

1) дърводобив в съответствие с европейските стандарти за опазване на околна среда и принципите на устойчиво развитие и на социално поносима цена, при ефективно управление и дейност на предприятието;

2) лесокulturни дейности при следване на европейската, държавната и регионалната политика в сектора, чрез които се осигурява баланс между интересите на предприятието, обществото и природните дадености в условията на динамично променяща се правна, демографска, социална и икономическа среда;

3) ловностопански мероприятия.

Към 31.12.2022 г. предприятието функционира с щатно разписание в размер на 1418 щатни бройки, от които 76 броя са свободни бройки. През 2022 г. са назначени 190 служители, а са освободени 202 служители. Съответно текучеството сред служителите е около 13,80%, като промяната при служителите е в границите, които не оказват негативно влияние върху постигане целите на предприятието. Данните показват отлично осъществена дейността по управление на човешките ресурси, което от своя страна способства за качествено изпълнение на основната дейност на предприятието.

Процесът на обучения през 2022 г. беше частично нарушен поради пандемията и приложените мерки за ограничаване на нейното разпространение през първата половина на 2022 г.. С оглед поддържане на необходимото ниво на знания и умения, както и повишаване на електронната сигурност на системите на предприятието през 2022 г. се организира обучение, свързано с Кибер сигурността при електронно предаване на документи и информация, на което бяха обучени 35 служители. Също така, през 2022 г. се проведеха регулярни вътрешни специализирани обучения, свързани със спазване изискванията за безопасна работа с високо рискови машини и съоръжения.

По отношение на изградената контролна среда може да се каже, че е адекватна и създава предпоставки за ефективно осъществяване дейността на предприятието.

➤ Управление на риска

През 2022 г. в „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН е прилаган утвърденият стандартизиран подход за управление на риска, осигуряващ планиране и предприемане на адекватни действия спрямо идентифицираните рискове, които биха могли да застрашат постигане целите на предприятието. В тази връзка се разработва Стратегия за управление на риска в „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН, Риск-регистър на предприятието и е осъществен мониторинг на изпълнението на заложените в него действия.

Риск-регистърът на предприятието се изготвя въз основа на Стратегия за управление на риска. Той е основно средство за документиране на рисковете в предприятието, тяхната оценка, контролните механизми, допълнителните процедури за ограничаване с график и отговорни за изпълнението длъжностни лица.

Дейността на „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН се повлиява от следните видове рискове: Външни рискове (нормативна уредба, обществено мнение, икономическите условия в страната и др.) и Вътрешни рискове (организация на оперативните дейности, наличните ресурси, нови дейности, операции и функции, вътрешно реструктуриране на дейността и др.).

Външните рискове са свързани с макросредата, в която предприятието функционира, поради което в повечето случаи същите не подлежат на управление от страна на ръководния екип.

Вътрешни рискове са пряко относими към дейността на предприятието. За тяхното минимизиране се разчита на повишаване ефективността от вътрешното планиране и прогнозиране, което осигурява възможности за преодоляване на евентуални негативни последици от настъпило рисково събитие.

Риск-регистърът се фокусира върху рисковете, на които е изложена основната дейност на предприятието, свързана с дърводобив, лесокulturни дейности и

ловностопански мероприятия. Ръководството се стреми да сведе до минимум потенциалното отрицателно въздействие на установените рискове върху финансовото състояние на предприятието.

Предвид спецификата на дейността на „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН и икономическите условия, при които то извършва своята дейност, идентифицираните рискове, засягащи основната му дейност, се отразяват и в Риск-регистъра за 2023 г., като част от предвидените за предприемане действия ще се препокриват с тези, предприети през 2022 г.

Процесът на управление на риска в „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН е регламентиран и документиран, а изпълнението на планираните по управление на рисковете действия подлежи на контрол и докладване, което дава основание за много добра оценка на този елемент от СФУК.

➤ Контролни дейности

В предприятието се прилагат подходящи контролни механизми, които са въведени в зависимост от необходимостта от тях и оценката на риска, и в съответствие с нормативните изисквания.

Съгласно изискванията на чл. 13 от ЗФУКПС и в съответствие с вътрешните правила на предприятието, се прилагат контролни дейности, които включват:

- ✓ система за двоен подпис;
- ✓ правила за достъп до активите и информацията;
- ✓ политики и процедури за предварителен контрол за законосъобразност;
- ✓ политики и процедури за текущ контрол върху изпълнението на поети финансови ангажименти и сключени договори;
- ✓ политики и процедури за последващи оценки на изпълнението;
- ✓ политики и процедури за обективно, точно, пълно, достоверно и навременно осчетоводяване на всички стопански операции;
- ✓ политики и процедури за управление на човешките ресурси;
- ✓ политики и процедури за спазване на лична почтеност и професионална етика;
- ✓ антикорупционни процедури.

В „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН са разработени и утвърдени писмени правила, които регламентират прилаганите контролни процедури - вътрешни правила за финансово управление и вътрешен контрол в „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН, също така в предприятието са разработени и утвърдени писмени правила, които регламентират основната дейност на предприятието.

През отчетния период е извършен преглед на реда за осъществяване на конкретни дейности и начина за упражняване на контрол върху тях. В резултат на това са актуализирани отделни вътрешни правила и са разработени нови такива.

Във връзка с приложените през отчетната година контролни дейности в предприятието, може да се каже, че същите са осъществени достатъчно ефективно, с което се осигурява спазването на принципите за законност и добро финансово управление.

➤ Информация и комуникация

Изградените информационни и комуникационни системи в предприятието дават възможност за изпълнение на задълженията на всички длъжностни лица, като осигуряват проследимост на действията и процесите. Информационната система, съществена за целите на финансовото отчитане, която включва счетоводната система, се състои от процедури и документация, разработени и установени с цел:

- ✓ идентифициране, събиране и разпространяване в подходяща форма и срокове на надеждна и достоверна информация, която да позволява на всяко длъжностно лице да поеме определена отговорност;
- ✓ ефективна комуникация, която да протича по хоризонтала и вертикала до всички йерархични нива на организацията;
- ✓ свеждане до знанието на всички служители на ясни и точни указания и разпореждания по отношение на ролята и отговорностите им във връзка с финансовото управление и контрол;
- ✓ прилагане на система за документиране и документооборот, съдържаща правила за съставяне, оформяне, движение, използване и архивиране на документите;
- ✓ документиране на всички операции, процеси и трансакции с цел осигуряване на адекватна одитна пътека за проследимост и наблюдение;
- ✓ надеждна отчетност, която включва: нива и срокове за докладване; видове отчети, които се представят на ръководството; форми на докладване при откриване на грешки, нередности, измами или злоупотреби.

Функционирането на ползваните информационни системи се обезпечава от външни специалисти, на които е възложена и дейността за осигуряване на информационна сигурност, съответно възстановяване на информацията и действието на информационните системи при сринове.

Комуникацията от страна на предприятието на ролите и отговорностите във финансовото отчитане и на важни въпроси, свързани с нея, включва осигуряването на разбиране за индивидуалните роли и отговорности, свързани с вътрешния контрол върху нея. Тя включва такива въпроси като например степента, в която счетоводният екип разбира по какъв начин дейността му в информационната система за финансово отчитане, са свързани с работата на други лица и средствата за докладване на изключения към ръководството.

Комуникацията се осъществява въз основа на разработени правила за осъществяване на предварителен контрол и за документооборота. Откритите канали за комуникация помагат за гарантиране, че изключенията се докладват и за тях се предприемат действия.

Вътрешните правила, както и други процедури, правила и политики, се предоставят за запознаване на служители на предприятието, като при констатирана необходимост се провеждат и вътрешни обучения, касаещи определени аспекти от дейността на служителите.

Системите за информация и комуникация в „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН допринасят за осигуряване на точна и полезна информация, своевременно докладване и вземане на правилни управленски решения.

➤ Мониторинг

Прегледът на дейността на „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН е насочен към постигане на поставените цели. В предприятието се осъществява постоянен мониторинг на контролните механизми, който е интегриран в текущата дейност с цел осигуряване ефективност на контрола и своевременно промяна в него, в случай на въвеждане на нови или изменение на съществуващи процедури.

В резултат на прилаганата система за мониторинг, ръководството на „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН получава разумна увереност, че елементите на вътрешния контрол (контролна среда, управление на риска, контролни дейности и информация и комуникация) остават адекватни и ефективни.

В съответствие с разпоредбата на чл. 15, ал. 2 от ЗФУКПС, системата за мониторинг на ФУК включва и дейността по вътрешен одит. През 2022 г. в предприятието се извършиха редица проверки по линия на вътрешния одит, включително и за даване на увереност за надеждността на финансовата отчетност и спазване на принципите за добро финансово управление в „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН. В резултат на извършените проверки бяха отправени препоръки за подобрене на дейността, като същите са изпълнени в определените срокове.

III. Области за финансовото управление и контрол, които се нуждаят от развитие и подобрене през 2023 г.

През следващия отчетен период усилията по СФУК в „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН ще бъдат насочени към:

- ✓ Управление на риска свързан със значителното повишение на цените при енергоносителите свързано с войната в Украйна и произтичащата от това инфлация, с цел минимизиране на въздействието върху дейността на предприятието;
- ✓ Преглед и актуализация на вътрешните правила, с оглед промени в законодателството;
- ✓ Попълване на административния капацитет на предприятието чрез привличане на висококвалифицирани експерти, притежаващи необходимите професионални знания и умения.

IV. Източници на информацията, използвана за изготвянето на доклада.

При изготвяне на настоящия доклад е използвана информацията, получена от ръководителите на определените звена в предприятието.

За дефиниране на оценката на общото състояние на СФУК в „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН са използвани данните от попълнения Въпросник за състоянието на СФУК за 2022 г. (Приложение № 1).

V. Допълнителна част.

Въз основа на извършената дейност по мониторинг могат да се направят следните изводи за СФУК:

✓ Управлението на риска е неразделна част от дейността на предприятието и от общия процес по управление. Последващо развитие следва да бъде в посока на системно надграждане на знанията и опита в областта, подобряване на качеството на риск-регистрите на предприятието чрез изчерпателно посочване на всички съществени рискове, адекватна оценка и планиране на подходящи контролни механизми, както и интегриране на риск-регистъра в дейността (използване на документа като практическо средство за предварително обмисляне и идентифициране на евентуални трудности).

✓ Правилата и процедурите, уреждащи дейностите, като цяло са съобразени с рисковете. При анализа на контролните механизми е важно да се задълбочи взаимовръзката с идентифицираните и оценени рискове, с цел набелязване на процедури, при които разходите на ресурси (времеви и човешки) не съответстват на ползите от тяхното прилагане. Доброто финансово управление изисква ефективно

установяване на ненужно усложнени процедури и предприемане на адекватни мерки за тяхното опростяване.

✓ Контролните механизми са интегрирани в дейността на „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН и като цяло се осъществяват ефективно, с което се осигурява спазване на приложимото законодателство и вътрешните актове.

✓ В „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН се предприемат постоянни действия за изграждане на надеждни системи за управление на информацията и комуникацията. Усилия следва да бъдат положени по отношение на ефективния мониторинг на информационните системи, с цел гарантиране сигурността на информацията.

✓ В „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ“ ДП СЛИВЕН се осъществява текущ мониторинг на дейностите, в резултат на който се извършват промени и при нужда се предприемат коригиращи действия.

10.02.2023 г.

С уважение,

Инж.ДИМЧО РАДЕВ

ДИРЕКТОР НА „ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО
ПРЕДПРИЯТИЕ „ДП СЛИВЕН“

